

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2017

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-28– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-28– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

01 Μαρτίου 2017

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο: **03/04/2017**

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ: ΕΕ-28, ΕΥΡΩΖΩΝΗ, ΕΛΛΑΔΑ**Ε.Ε – ΕΥΡΩΖΩΝΗ: Σταθερότητα στο οικονομικό κλίμα σε ΕΕ και Ευρωζώνη**

Τον Φεβρουάριο, ο δείκτης οικονομικού κλίματος ήταν ουσιαστικά αμετάβλητος στην Ευρωζώνη (+0,1), στις 108 μονάδες, αλλά και την ΕΕ (+0,3), στις 108,9 μονάδες¹. Αναλυτικότερα:

Στην **Ευρωζώνη**, η σταθεροποίηση του οικονομικού κλίματος είναι αποτέλεσμα της μικρής αύξησης του σχετικού δείκτη στη **Βιομηχανία** (+0,5) και τις **Υπηρεσίες** (+1) και περισσότερο στις **Κατασκευές** (+2,6), ανοδικές τάσεις οι οποίες αντισταθμίζονται κυρίως από την εξασθένηση της **καταναλωτικής εμπιστοσύνης** (-1,4) και σε μικρότερο βαθμό από την οριακή μείωση στο **Λιανικό Εμπόριο** (-0,4). Σε επίπεδο χωρών, μεταξύ των πέντε μεγαλύτερων οικονομιών της Ευρωζώνης το οικονομικό κλίμα βελτιώθηκε στην Ισπανία (+1,3) και την Γαλλία (+1,1), παρέμεινε εν πολλοίς αμετάβλητο στην Ολλανδία (+0,1) και την Ιταλία (+0,2) και επιδεινώθηκε στην Γερμανία (-0,8).

Η οριακή καλυτέρευση των προσδοκιών σε επίπεδο **ΕΕ** προέρχεται από τη βελτίωση του κλίματος στο Ηνωμένο Βασίλειο (+2,3), η οποία και αντιστάθμισε την υποχώρηση του σχετικού δείκτη στην Πολωνία (-0,7). Σε τομεακό επίπεδο, οι προσδοκίες σε σχέση με την Ευρωζώνη διαφοροποιούνται στο Λιανικό Εμπόριο, καθώς στην ΕΕ σημειώθηκε μικρή βελτίωση των προσδοκιών. Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +2 και +1,3 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι προσδοκίες για την εξέλιξη της παραγωγής επιδεινώθηκαν σε αμφότερες τις ζώνες, ενώ αντιθέτως, οι εκτιμήσεις για τα επίπεδα παραγγελιών και ζήτησης βελτιώνονται, με τις εκτιμήσεις για τα αποθέματα να μην μεταβάλλονται.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +12 και +13,8 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητά τους αλλά και για την τρέχουσα ζήτηση βελτιώθηκαν σε αμφότερες τις ζώνες, ενώ οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση παραμένουν εν πολλοίς σταθερές.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι σχετικοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις +3,3 μονάδες στην ΕΕ και τις +1,9 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα χάνουν έδαφος στην Ευρωζώνη, ενώ οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα υποδηλώνουν μικρή αποκλιμάκωση και στις δύο ζώνες, με τις τάσεις στις προβλέψεις για τις πωλήσεις τους επόμενους μήνες να είναι θετικές.
- Στις **Κατασκευές**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών κινήθηκε στις -9,5 και -10,3 μονάδες αντίστοιχα, σε ΕΕ και Ευρωζώνη. Οι προβλέψεις για το επίπεδο των εργασιών βελτιώθηκαν στην ΕΕ και περισσότερο στην Ευρωζώνη, όπως συνέβη και με τις προβλέψεις για την απασχόληση.
- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** διαμορφώνεται στις -5,2 και -6,2 μονάδες στην ΕΕ και την Ευρωζώνη αντίστοιχα. Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους επιδεινώθηκαν στην ΕΕ, αλλά βελτιώθηκαν στην Ευρωζώνη, ενώ οι αντίστοιχες για την οικονομική κατάσταση της χώρας επιδεινώθηκαν σε αμφότερες τις ζώνες. Η πρόθεση αποταμίευσης βελτιώθηκε οριακά μόνο στην ΕΕ, ενώ στις προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας σημειώθηκε επιδείνωση σε ΕΕ και Ευρωζώνη.

¹ Λόγω αναθεώρησης των αποτελεσμάτων του οικονομικού κλίματος στη Γαλλία σε σχέση με τον Ιανουάριο, πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο μια μικρή προς τα πάνω (+0,1) αναθεώρηση του Δείκτη Οικονομικού Κλίματος τον Ιανουάριο στην ΕΕ, στις 108,6 μονάδες.

Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2016=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)¹

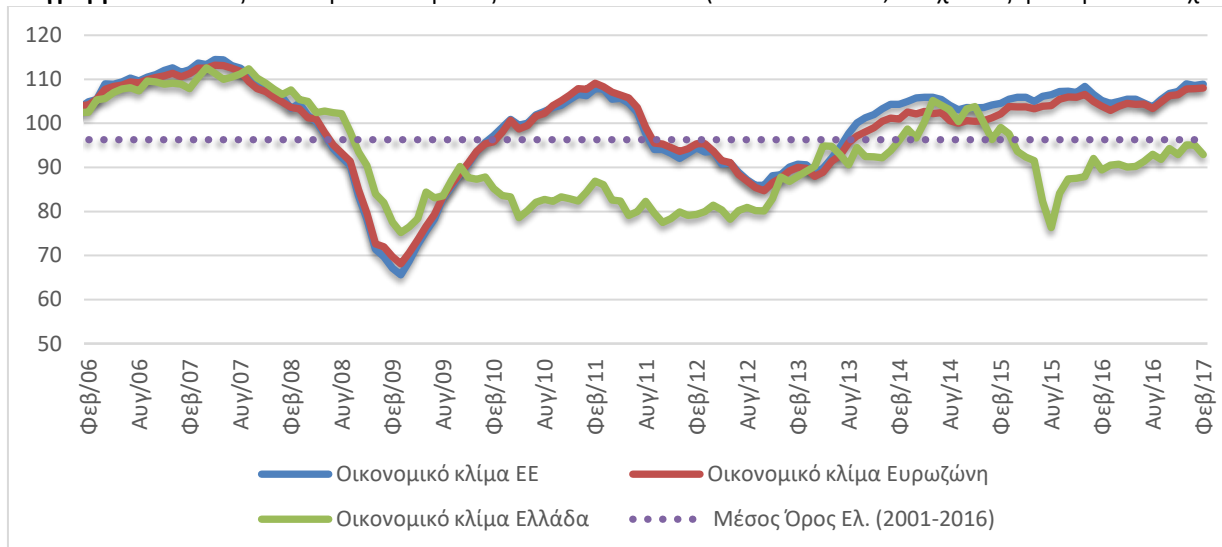
Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος										
	Min	Max	2001-2016	2011	2012	2013	2014	2015	2016				
ΕΕ-28	67,2 Μαρ-09	114,1 Ιουν-07	99,3	100,8	89,8	94,9	104,4	106,0	105,6				
Ευρωζώνη	70,0 Μαρ-09	113,5 Ιαν-01	98,7	102,1	89,9	93,2	101,3	104,1	104,7				
Ελλάδα	74,4 Μαρ-09	111,9 Απρ-04	95,9	81,6	80,9	91,6	100,5	89,7	91,8				
Περιοχή	2016												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
ΕΕ-28	106,6	105,2	104,5	105,0	105,5	105,5	104,6	103,7	105,4	106,8	107,2	109,0	
Ευρωζώνη	105,0	103,9	102,9	103,9	104,5	104,3	104,4	103,4	104,8	106,3	106,5	107,8	
Ελλάδα	92,0	89,4	90,5	90,7	90,1	90,2	91,4	93,0	91,8	94,3	92,9	95,1	
Περιοχή	2017												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ	
ΕΕ-28	108,6	108,9											
Ευρωζώνη	107,9	108,0											
Ελλάδα	95,1	92,9											

¹ Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος είναι το σταθμισμένο άθροισμα των Δεικτών Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο, τις Υπηρεσίες και του Δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης.

² Οι ακραίες τιμές αναφέρονται στην περίοδο 2001-2015, σε όλους τους πίνακες

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfín

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος Ε.Ε-28 και Ελλάδα (1990-2016=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfín

- Τέλος, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** (δεν περιλαμβάνεται στο δείκτη οικονομικού κλίματος) ενισχύθηκε οριακά τον Φεβρουάριο στην ΕΕ (+23,3 8 από +23,3 μον.) και επιδεινώθηκε στην Ευρωζώνη (+20,8 από +21,5μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων βελτιώνονται και στις δύο ζώνες, με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία της ζήτησης να μην μεταβάλλονται και τις προβλέψεις της ζήτησης στο επόμενο τρίμηνο να χειροτερεύουν.

ΕΛΛΑΔΑ: Επιδείνωση οικονομικού κλίματος, λόγω κάμψης προσδοκιών στους περισσότερους τομείς και αισθητής πτώσης της καταναλωτικής εμπιστοσύνης

Μετά από την πρόσκαιρη σταθεροποίησή του στις 95,1 μονάδες στην αρχή του τρέχοντος έτους, ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος υποχωρεί σημαντικά τον Φεβρουάριο, στις 92,9 μονάδες, φτάνοντας στο επίπεδο όπου βρέθηκε και τον προηγούμενο Νοέμβριο. Παρά την υποχώρησή του, πάντως, ο δείκτης κυμαίνεται ακόμη σε αισθητά υψηλότερα επίπεδα από ό,τι τον ίδιο μήνα πέρυσι (89 μονάδες). Στους επιμέρους τομείς, με εξαίρεση τη Βιομηχανία, σημειώνεται πτώση, η οποία είναι ισχυρή στο Λιανικό Εμπόριο και τις Κατασκευές. Σημαντική κάμψη σημειώνεται και στην καταναλωτική εμπιστοσύνη, η οποία πλησιάζει το επίπεδο του Απριλίου πέρυσι, που ήταν και το χαμηλότερο από τον Αύγουστο του 2013. **Το αβέβαιο οικονομικό περιβάλλον, κυρίως λόγω της παρατεταμένης αξιολόγησης του προγράμματος, καθώς και η συνεχής αναβολή πιθανών θετικών επιδράσεων που μπορούν να αναμένονται μετά την ολοκλήρωσή της στις συνθήκες ρευστότητας και την αγορά εργασίας, οδηγούν τις επιχειρήσεις σε επί τα χείρω αναθεώρηση του προγραμματισμού τους για το τρέχον έτος. Η διαφοροποίηση στις προσδοκίες του βιομηχανικού τομέα οφείλεται κυρίως στις καλύτερες προβλέψεις για την εξαγωγική του δραστηριότητα στους προσεχείς μήνες. Στον αντίποδα, η φθίνουσα τάση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης αντανακλά και την προσδοκία μελλοντικών δημοσιονομικών μέτρων όσο η συμφωνία για την αξιολόγηση καθυστερεί.** Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, οι θετικές προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες βελτιώθηκαν αισθητά, ενώ το ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα υποδηλώνει διόγκωσή τους. Οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση ενισχύθηκαν ελαφρώς.
- στις **Υπηρεσίες**, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων μεταβλήθηκαν αρνητικά, σε αντίθεση με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση οι οποίες καλυτέρευαν, με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα εξέλιξη της ζήτησης να είναι σχεδόν αμετάβλητες.
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι θετικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις αποκλιμακώθηκαν, όπως και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους, ενώ οι εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων μεταβλήθηκαν ελαφρώς αρνητικά.
- στις **Κατασκευές**, οι δυσμενείς προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων εντάθηκαν, αλλά οι αρνητικές προβλέψεις απασχόλησης εξομαλύνθηκαν ελαφρώς.
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη**, ο σχετικός δείκτης υποχώρησε κυρίως λόγω των αισθητά δυσμενέστερων προβλέψεων των νοικοκυριών για την οικονομική κατάστασή τους και για την οικονομική κατάσταση της χώρας. Οι προβλέψεις για την ανεργία επίσης επιδεινώθηκαν, αλλά ήπια, ενώ η πρόθεση για αποταμίευση παρέμεινε στο ιστορικά χαμηλό επίπεδο του Ιανουαρίου.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Οριακή βελτίωση επιχειρηματικών προσδοκιών, παρά τη σημαντική ανάκαμψη της προβλεπόμενης παραγωγής

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία ενισχύθηκε οριακά και κατά τον δεύτερο μήνα του τρέχοντος έτους, φθάνοντας στις 91,8 (από 90,5) μονάδες, ελαφρώς υψηλότερα έναντι της αντίστοιχης περυσινής του επίδοσης (89,2 μονάδες). **Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, οι θετικές προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες βελτιώνονται αισθητά, ενώ το ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα υποδηλώνει διόγκωσή τους. Οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση ενισχύθηκαν ελαφρώς.** Αναλυτικά:

α) Σε **επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, ο αρνητικός δείκτης διευρύνθηκε τον Φεβρουάριο κατά 5 μονάδες, στις -25, με το 31% (από 25%) των επιχειρήσεων να δηλώνουν χαμηλές για την εποχή παραγγελίες και το 5% να αναφέρει εκ νέου το αντίθετο.

β) Στις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, το σχετικό ισοζύγιο ανέκαμψε αισθητά, κατά 19 μονάδες, στις +24, με το 34% (από 21%) των επιχειρήσεων να προβλέπει άνοδο της παραγωγής του το επόμενο τρίμηνο και ένα 10% (από 16%) να αναμένει μείωσή της.

γ) Ως προς τα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων**, το σχετικό θετικό ισοζύγιο διευρύνθηκε κατά 10 μονάδες, στις +18, με το 25% (από 16%) των επιχειρήσεων να αναφέρει υψηλά για την εποχή αποθέματα και το 8% να δηλώνει εκ νέου το αντίθετο.

δ) Στους δείκτες **εξαγωγικής δραστηριότητας** καταγράφονται τον Φεβρουάριο μικτές τάσεις: οι θετικές **τρέχουσες εκτιμήσεις για εξαγωγές το τελευταίο τρίμηνο** απώλεσαν 6 μονάδες (+9 μον. το ισοζύγιο), ενώ αντίθετως, οι **προβλέψεις για εξαγωγές τους προσεχείς μήνες** κέρδισαν έδαφος (+23 από +8) μονάδες. Τέλος, οι αρνητικές **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητες στις -6 μονάδες.

ε) Οι **θετικές προβλέψεις για τις πωλήσεις τους προσεχείς μήνες** κλιμακώθηκαν έντονα (+24 από +4 μον. το σχετικό ισοζύγιο), με το 37% (από 23%) των επιχειρήσεων να αναμένει άνοδο πωλήσεων το προσεχές διάστημα και ένα 13% (από 19%) μείωσή τους. Από την άλλη πλευρά, υποχώρηση καταγράφηκε στις εκτιμήσεις για τις **τρέχουσες πωλήσεις**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στη +1 (από +14) μονάδα.

στ) Οι **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** υποχώρησαν τον Φεβρουάριο στους 3,7 (από 4,3), ενώ το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** ήταν ελαφρώς μικρότερο (στο 67% από 69%).

ζ) Ο αρνητικός δείκτης στις **προβλέψεις για την απασχόληση** τον προηγούμενο μήνα, έδωσε τη θέση του σε θετικό ισοζύγιο (+5 από -7 μον.). Το ποσοστό των επιχειρήσεων το οποίο προβλέπει άνοδο απασχόλησης στο προσεχές τρίμηνο έφθασε το 12% (από 4%), έναντι ενός 8% (από 11%) που αναμένει μείωση.

η) Οι **προβλέψεις για τις μεταβολές των τιμών** ουσιαστικά δεν μεταβλήθηκαν από τις +4 μονάδες, με το 78% των επιχειρήσεων να προβλέπει σταθερότητα τιμών το επόμενο τρίμηνο και το 9% μείωσή τους.

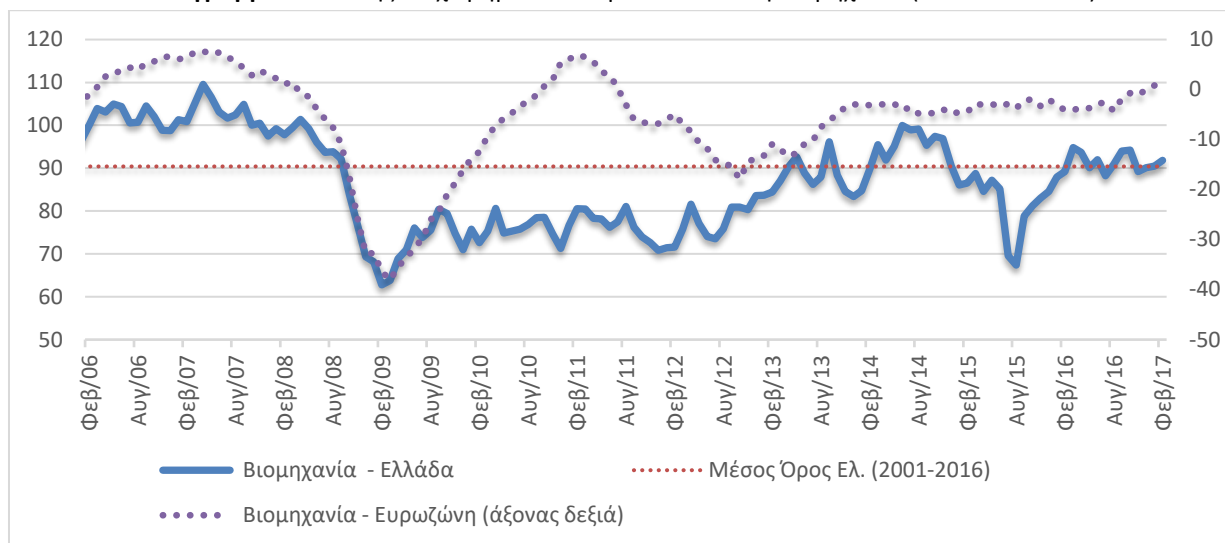
Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Τομέας	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος								
	Min	Max	2001-2016	2012	2013	2014	2015	2016			
Βιομηχανία (1996-2006=100)	62,8 Φεβ-09	109,5 Απρ-07	90,4	77,2	87,8	94,6	81,9	91,2			
2016											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
87,9	89,2	94,8	93,7	90,1	92,0	88,3	90,9	94,0	94,2	89,2	90,1
2017											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
90,5	91,8										

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις παραγωγής, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Σε επίπεδο βασικών τομέων, παρουσιάζονται διαφορές στις μεταξύ τους τάσεις. Η άνοδος του κλαδικού δείκτη προήλθε αποκλειστικά από τα Καταναλωτικά αγαθά. Αναλυτικά:

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Καταναλωτικά αγαθά** αυξήθηκε τον Φεβρουάριο στις 95 (από 89,1) μονάδες. Το ισοζύγιο παραγγελιών και εγχώριας ζήτησης κινήθηκε εκ νέου στις -15 μονάδες, ενώ στις προβλέψεις για την παραγωγή, ο θετικός δείκτης αυξήθηκε κατακόρυφα, στις +29 (από +3) μονάδες, με το ισοζύγιο των αποθεμάτων να καταγράφει επίσης άνοδο (+19 από +11 μον.). Οι τάσεις στις εξαγωγικές μεταβλητές είναι μικτές, ενώ σε ό,τι αφορά τις προβλέψεις για την απασχόληση, το σχετικό ισοζύγιο κέρδισε 19 μονάδες και διαμορφώθηκε στις +10. Οι αποπληθωριστικές προβλέψεις για τις τιμές δεν μεταβλήθηκαν από τις -7 μονάδες, με το 79% (από 77%) των επιχειρήσεων να αναμένει σταθερότητα.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Κεφαλαιουχικά αγαθά** επιδεινώθηκε ελαφρώς τον Φεβρουάριο, στις 80,9 (από 83,1) μονάδες. Το αρνητικό ισοζύγιο στις προβλέψεις για την παραγωγή εξομαλύνθηκε (-6 από -14 μον.). Αντιθέτως, ο δείκτης των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση επιδεινώθηκε, υποχωρώντας στις -35 (από -28) μονάδες. Το ισοζύγιο εκτιμήσεων των αποθεμάτων ανήλθε στις +13 (από +5) μονάδες), ενώ στους δείκτες για τις εξαγωγικές προοπτικές οι τάσεις είναι πτωτικές. Στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της απασχόλησης, το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο αμβλύνθηκε οριακά, στις -2 (από -4) μονάδες, ενώ

στις τιμές, ο σχετικός δείκτης των +6 μονάδων αυξήθηκε στις +10 μονάδες, με το 74% (από 86%) των ερωτηθέντων να προβλέπει σταθερότητα.

Ελαφρώς πτωτικά κινείται ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Ενδιάμεσα αγαθά**, υποχωρώντας στις 91,2 (από 94,4) μονάδες. Το ισοζύγιο των προβλέψεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της παραγωγής έφτασε τις +25 (από +13) μονάδες, ενώ ο δείκτης εκτιμήσεων για το ύψος των αποθεμάτων διαμορφώνεται στις +17 (από +6) μονάδες. Το αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις τρέχουσες παραγγελίες και τη ζήτηση διευρύνθηκε κατά 11 μονάδες, στις -34. Σε ό,τι αφορά τα υπόλοιπα στοιχεία, οι τάσεις στους εξαγωγικούς δείκτες είναι μικτές, με το δείκτη πρόβλεψης της βραχυπρόθεσμης απασχόλησης να βελτιώνεται ήπια, στη -1 (από -4) μονάδα. Οι προσδοκίες για τις τιμές παραμένουν πληθωριστικές, με λίγο μικρότερη ένταση (+14 από +18 μον. ο δείκτης). Πάντως, η συντριπτική πλειονότητα των επιχειρήσεων να αναμένει σταθερότητα (77% από 80%).

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Επιδείνωση προσδοκιών σε αμφότερα Δημόσια έργα-Ιδιωτικές κατασκευές

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές καταγράφει πτώση τον Φεβρουάριο, κατόπιν της ανόδου του επί τρίμηνο έως τον Ιανουάριο, και διαμορφώνεται στις 46,2 (από 58,1) μονάδες, επίπεδο κατώτερο σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό (72,7 μον.). **Σε κλαδικό επίπεδο, η τάση είναι πτωτική στα Δημόσια Έργα αλλά και τις Ιδιωτικές Κατασκευές, ενώ από τις μεταβλητές του δείκτη, οι δυσμενείς προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων εντείνονται και οι αρνητικές προβλέψεις απασχόλησης εξομαλύνονται ελαφρώς.** Αναλυτικά, ο δείκτης των -38 μονάδων στις προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων υποχώρησε έντονα, στις -64 μονάδες, με το 68% (από 50%) των επιχειρήσεων να διατυπώνει απαισιόδοξες προβλέψεις για το επίπεδο των εργασιών του επόμενου τρίμηνο και το 4% (από 12%) να δηλώνει το αντίθετο. Από την άλλη πλευρά, οι προβλέψεις για την απασχόληση μεταβλήθηκαν θετικά, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -48 (από -52) μονάδες και το 60% (από 52%) των ερωτηθέντων να προβλέπει μείωση των θέσεων εργασίας στον τομέα. Στα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, ο δείκτης εκτιμήσεων για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων έχασε έδαφος, υποχωρώντας στις -29 (από -9) μονάδες, ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας διαμορφώθηκαν στους 8,5 (από 8,2) μήνες. Στο πεδίο των τιμών, το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο των -26 μονάδων μεταβλήθηκε οριακά, στις -28 μονάδες, ενώ τέλος μόλις το 3% (από 10%) των επιχειρήσεων αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Από τις υπόλοιπες, το 27% επισημαίνει τη χαμηλή ζήτηση, το 46% την ανεπαρκή χρηματοδότηση και ένα 20% τους υπόλοιπους συγκυριακούς παράγοντες ως βασικότερα εμπόδια στη λειτουργία του.

Αναλυτικά στους επιμέρους κλάδους:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Ιδιωτικές Κατασκευές** έχασε λίγο έδαφος τον Φεβρουάριο και διαμορφώθηκε στις 74 (από 77,5) μονάδες, χαμηλότερα σε σχέση με το περυσινό του επίπεδο (100 μονάδες). Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, οι προβλέψεις για το επίπεδο προγραμματισμένων εργασιών επιδεινώθηκαν (στις -35 από -22 μον. το ισοζύγιο), ενώ αντιθέτως, οι προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου βελτιώθηκαν ελαφρώς (-13 από -18 μον. ο δείκτης). Σε ό,τι αφορά τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων εκ νέου κέρδισαν έδαφος, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις +26 (από +20) μονάδες, ενώ οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας διαμορφώθηκαν στους

5,5 (από 5,3). Στις τιμές, οι αποπληθωριστικές προσδοκίες εξομαλύνθηκαν, με το ισοζύγιο των -26 μονάδων να κινείται στις -17. Τέλος, μειώθηκε στο 6% (από 26%) το ποσοστό των επιχειρήσεων που δεν αναφέρουν προσκόμματα στη λειτουργία τους. Από τις υπόλοιπες, οι μισές δηλώνουν την ανεπάρκεια χρηματοδότησης, το 32% τη χαμηλή ζήτηση και ένα 10% τους λοιπούς παράγοντες ως βασικότερα λειτουργικά εμπόδια.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων** παρουσίασε κατακόρυφη πτώση τον Φεβρουάριο, στις 30,4 (από 48,2) μονάδες, παραμένοντας χαμηλότερα και έναντι της αντίστοιχης περυσινής τιμής του (63,2 μον.). Ως προς το πρόγραμμα εργασιών του κλάδου, ο δείκτης έχασε περαιτέρω έδαφος από τις -45 μονάδες και διαμορφώθηκε στις -78, ενώ στις προβλέψεις για την απασχόληση καταγράφηκε σχετική σταθερότητα στο πολύ χαμηλό ισοζύγιο (στις -66 μον.). Από τις επιχειρήσεις του κλάδου, το 71% (από 69%) αναμένει μείωση των θέσεων εργασίας και το 5% (από 2%) αύξηση. Στις υπόλοιπες μεταβλητές, ο δείκτης για τις εκτιμήσεις των τρεχουσών εργασιών των επιχειρήσεων υποχώρησε έντονα στις -56 (από -23) μονάδες, ενώ και στις τιμές, το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο διαμορφώθηκε στις -33 (από -26) μονάδες. Τέλος, οι επιχειρήσεις που δηλώνουν απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία παρέμειναν στο οριακό 2%, όταν το 24% αναφέρει την ελλιπή ζήτηση, το 44% τη χαμηλή χρηματοδότηση και το 25% την τρέχουσα οικονομική κατάσταση ως τα κυριότερα εμπόδια λειτουργίας του.

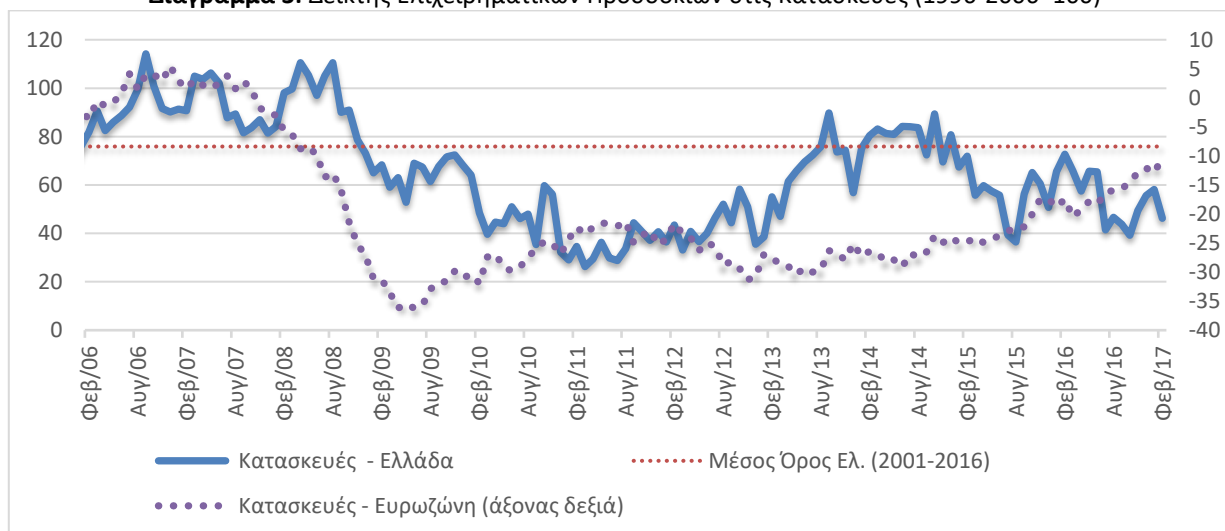
Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Κατασκευές (1996-2006=100)		Min	Max	2001-2016	2012	2013	2014	2015	2016		
		26,3 Μαρ-11	123,8 Σεπ-03	75,9	43,2	65,0	80,4	56,4	55,7		
2016											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
65,6	72,7	65,8	57,5	65,7	65,4	41,5	46,6	43,8	39,2	49,4	55,6
2017											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
58,1	46,2										

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Σημαντική κάμψη προσδοκιών, από επιδείνωση τρέχουσών εκτιμήσεων και προβλέψεων για τις πωλήσεις

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** υποχώρησε αισθητά τον Φεβρουάριο, στις 90,1 (από 102,5) μονάδες, χαμηλότερα σε σύγκριση με την αντίστοιχη περυσινή του επίδοση (95,9 μον.). Από τις κύριες μεταβλητές του δείκτη, **οι θετικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις αποκλιμακώθηκαν, όπως και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή τους, ενώ οι εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων μεταβλήθηκαν ελαφρώς αρνητικά.** Αναλυτικά, οι θετικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις τους επιδεινώθηκαν έντονα, με το σχετικό δείκτη να χάνει 20 μονάδες, υποχωρώντας στις +4 μονάδες, και το 45% (από 51%) των επιχειρήσεων να δηλώνει αυξημένες πωλήσεις, έναντι του 41% (από 29%) το οποίο ανέφερε το αντίθετο. Το θετικό ισοζύγιο των αποθεμάτων ελαφρώς επιδεινώθηκε (στις +7 από +10 μον.), ενώ οι προβλέψεις για την εξέλιξη των πωλήσεων το επόμενο τρίμηνο έχασαν αρκετό έδαφος (στις +1 από +25 μον. το ισοζύγιο). Σημαντική πτώση καταγράφηκε και στις παραγγελίες προς προμηθευτές (-10 από +5 μον.), ενώ ακόμα εντονότερη ήταν η μείωση στο ισοζύγιο για την απασχόληση (στις +8 από +40 μον.). Τέλος, ως προς τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των τιμών, το σχετικό ισοζύγιο παρέμεινε στις +7 μονάδες, με το 77% να αναμένει και πάλι σταθερότητα και μόλις το 8% μείωση.

Οι εξελίξεις σε επιμέρους κλάδους του Λιανικού εμπορίου είναι οι εξής:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** υποχώρησε ελαφρώς τον Φεβρουάριο, στις 110,8 (από 116,3) μονάδες, επίπεδο υψηλότερο του αντίστοιχου περυσινού (105,6 μον.). Οι αισιόδοξες εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις αποδυναμώθηκαν οριακά, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται 2 μονάδες χαμηλότερα, στις +61 μονάδες. Οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου εξασθένησαν, αλλά παραμένουν θετικές (στις +39 από +53 μον. ο δείκτης), ενώ στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα, ο σχετικός δείκτης κινήθηκε ελαφρώς ανοδικά (στις +5 από +2 μον.). Μικρή αποκλιμάκωση σημειώθηκε στις προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές (στις +23 από +27 μον. ο δείκτης), ενώ οι ιδιαίτερα αισιόδοξες προβλέψεις για την εξέλιξη της απασχόλησης του κλάδου εξομαλύνθηκαν σημαντικά (+18 από +61 μον. ο δείκτης). Τέλος, στο πεδίο των τιμών ο σχετικός δείκτης βραχυπρόθεσμων προβλέψεων ήταν σχεδόν αμετάβλητος (+9 μον.).

Μικρή πτώση κατέγραψε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση**, κινούμενος στις 77,7 (από 81,1) μονάδες, υψηλότερα πάντως σε σχέση με τον ίδιο μήνα πέρυσι (86,8 μον.). Από τα βασικά στοιχεία δραστηριότητας, οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις παραμένουν αμετάβλητες (στις -28 μον. ο δείκτης), ενώ οι απαισιόδοξες προβλέψεις για τις βραχυπρόθεσμες πωλήσεις εντείνονται αισθητά (-44 από -13 μον. το σχετικό ισοζύγιο). Το ισοζύγιο εκτιμήσεων αποθεμάτων κινήθηκε 20 μονάδες χαμηλότερα, στις -8 μονάδες, ενώ οι έντονα αρνητικές προβλέψεις σχετικά με τις παραγγελίες προς προμηθευτές το επόμενο τρίμηνο περιορίστηκαν (στις -31 από -57 μον. το ισοζύγιο). Στις προσδοκίες για την απασχόληση, ο αρνητικός δείκτης αμβλύνθηκε, στις -20 (από -38) μονάδες, ενώ τέλος, στις τιμές, η πτωτική τάση ενισχύθηκε εκ νέου (στις -44 από -31 μον. ο δείκτης).

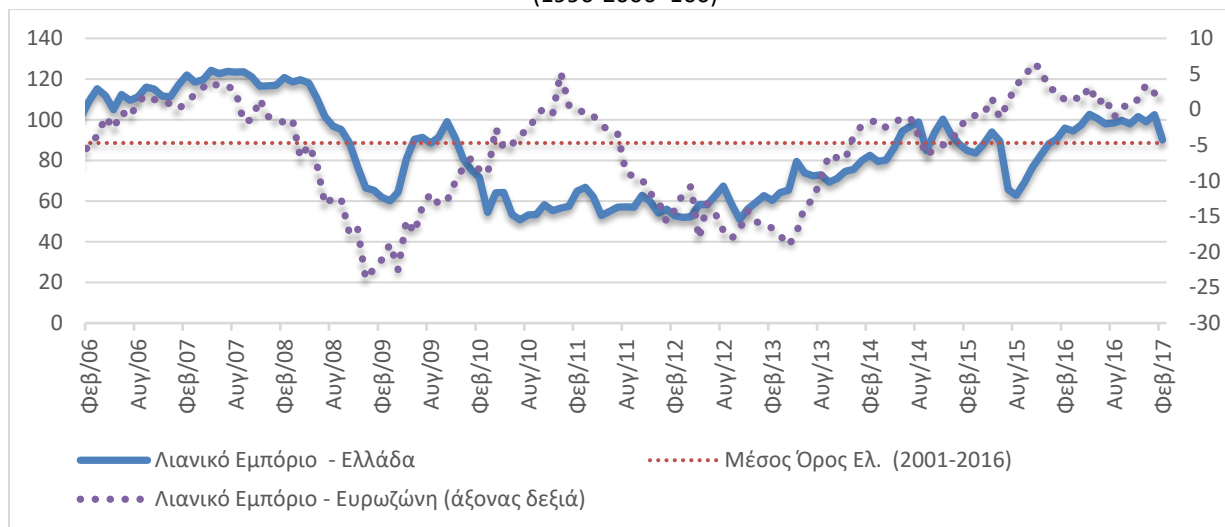
Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
		Min	Max	2001-2016	2012	2013	2014	2015	2016		
Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)		50,8 Ιούλ-10	124,3 Μαι-07	88,6	57,1	70,2	89,1	81,0	98		
2016											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
90,5	95,9	94,4	97,5	102,6	100,6	98,0	98,4	99,6	97,9	101,6	99,0
2017											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
102,5	90,1										

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για τις πωλήσεις και τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfin. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfin

Μικρή κάμψη σημείωσαν τον Φεβρουάριο οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 67,4 (από 71,7) μονάδες, σε επίπεδο χαμηλότερο σε σύγκριση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο (88,4 μον.). Το αρνητικό ισοζύγιο για τις τρέχουσες πωλήσεις διευρύνθηκε (στις -45 από -27 μον.), ενώ οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου έχασαν ελαφρώς έδαφος (-37 από -31 μον. ο δείκτης). Ο δείκτης των αποθεμάτων κινήθηκε πτωτικά (στις -6 από +3 μον.), ενώ στις προβλέψεις παραγγελιών προς προμηθευτές, το έντονα αρνητικό ισοζύγιο περιορίστηκε αισθητά (στις -31 από -3 μον.). Ως προς τις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου, η τάση είναι έντονα αρνητική (-45 από -15 μον. ο δείκτης), με το 52% (από 21%) των επιχειρήσεων να προβλέπει μείωση. Τέλος, στις τιμές, το θετικό ισοζύγιο των +4 μονάδων μεταβλήθηκε σε έντονα αρνητικό (στις -26 μον.).

Καθοδική ήταν τον Φεβρουάριο η τάση του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, ο οποίος υποχώρησε στις 97,1 (από 115,6) μονάδες, σε επίπεδο χαμηλότερο σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό (104,8 μον.). Έντονη κάμψη καταγράφηκε στις εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις, οι οποίες διαμορφώθηκαν στις +4 (από +38) μονάδες, ενώ και οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου έχασαν σημαντικό έδαφος (+4 από +32 μον. ο δείκτης). Στα αποθέματα, ο σχετικός δείκτης περιορίστηκε στις +5 (από +12) μονάδες, με τις προβλέψεις για την απασχόληση να υποχωρούν (+19 από +35 μον. το σχετικό ισοζύγιο). Στις παραγγελίες προς προμηθευτές, το ισοζύγιο μεταβλήθηκε από θετικό σε αρνητικό (-10 από +10 μονάδες). Σε ότι

αφορά τις προβλέψεις των τιμών, οι πληθωριστικές προσδοκίες ενισχύθηκαν περαιτέρω, στις +19 (από +11) μονάδες.

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Πολυκαταστήματα** κινήθηκαν ανοδικά τον Φεβρουάριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 106,3 (από 97,5) μονάδες, ελαφρώς υψηλότερα από ότι τον ίδιο μήνα πέρυσι (102 μον.). Το θετικό ισοζύγιο στις τρέχουσες πωλήσεις διπλασιάστηκε (+30 μον.), ενώ αντίθετως, οι αισιόδοξες προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου εξασθένησαν ήπια (στις +32 από +37 μον. το σχετικό ισοζύγιο). Οι εκτιμήσεις για το τρέχον ύψος των αποθεμάτων αποκλιμακώθηκαν έντονα (στις -2 από +19 μον. ο δείκτης). Σε ότι αφορά τα υπόλοιπα στοιχεία, το ισοζύγιο στις προβλέψεις για τις παραγγελίες προς προμηθευτές κέρδισε έδαφος (στις +29 από +15 μον.) και στις προβλέψεις για την απασχόληση, ο ισοσκελισμένος δείκτης εκ νέου παρέμεινε ως έχει, με τις επιχειρήσεις του κλάδου ομόφωνα να προσδοκούν σταθερότητα. Τέλος, στις τιμές, οι πληθωριστικές τάσεις ενισχύθηκαν (+35 από +19 μον. το ισοζύγιο).

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Ήπια επιδείνωση προσδοκιών, από κάμψη των εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** υποχώρησε ελαφρώς τον Φεβρουάριο, στις 76,9 (από 78,5) μονάδες. Πάρα ταύτα, η τιμή του ήταν σαφώς υψηλότερη σε σχέση με πριν ένα χρόνο (63,2 μονάδες). **Από τις επιμέρους μεταβλητές του δείκτη, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων μεταβάλλονται αρνητικά, σε αντίθεση με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση οι οποίες καλυτέρευαν. Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα εξέλιξη της ζήτησης παραμένουν σχεδόν στα ίδια επίπεδα.** Αναλυτικότερα, ο δείκτης των *εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων* παρέμεινε αρνητικός και διευρύνθηκε, στις -10 (από -2) μονάδες. Αντιθέτως, οι *εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση* επιδεινώθηκαν οριακά (στις -5 μον. ο δείκτης). Το ισοσκελισμένο ισοζύγιο στις *προβλέψεις για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου* κερδίζει 3 μονάδες, ενώ από τα υπόλοιπα στοιχεία δραστηριότητας, οι αρνητικές προβλέψεις για την απασχόληση διευρύνθηκαν, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις -8 (από -3) μονάδες. Ως προς τις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώθηκε περίπου στο ίδιο επίπεδο (-2 μον.), ενώ το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία υποχώρησε στο 18% (από 25%). Από τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, το 32% επισήμανε την ανεπάρκεια ζήτησης ως βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία του, το 19% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 29% την τρέχουσα οικονομική συγκυρία (κεφαλαιακοί έλεγχοι, καθυστέρηση εισπράξεων Δημοσίου, υψηλή φορολογία κ.α.).

Σε επίπεδο βασικών κλάδων των Υπηρεσιών έλαβαν χώρα οι εξής μεταβολές:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια – Τουριστικά Πρακτορεία** ενισχύθηκε τον Φεβρουάριο στις 92,7 (από 88,2) μονάδες, επίπεδο αρκετά υψηλότερο του αντίστοιχου περυσινού (72,8 μον.). Τις αρνητικές εκτιμήσεις για την πορεία της τρέχουσας κατάστασης των επιχειρήσεων τον Ιανουάριο διαδέχθηκε η μεταβολή τους σε οριακά θετικές (στις +2 από -7 μον. το ισοζύγιο), όπως συνέβη και με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση (+2 από -2 μον. ο δείκτης). Οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη ζήτηση επί της ουσίας δεν μεταβλήθηκαν (+3 μον. το ισοζύγιο), ενώ το αρνητικό ισοζύγιο της απασχόλησης διευρύνθηκε οριακά (-4 από -2 μον.). Ο δείκτης των τιμών διαμορφώθηκε στις +5 (από -7) μονάδες, ενώ τέλος, κινείται στο 24%

(από 30%) το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 32% να κρίνει ως βασικό λειτουργικό εμπόδιο την ανεπάρκεια ζήτησης, το 15% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 27% την τρέχουσα οικονομική συγκυρία.

Υποχώρηση σημείωσε τον Φεβρουάριο ο δείκτης προσδοκιών στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (δεν περιλαμβάνονται οι Τράπεζες), στις 68,2 (από 75,2) μονάδες. Ωστόσο παραμένει σε σαφώς υψηλότερο επίπεδο σε σύγκριση με πέρυσι (52,3 μον.). Οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων ενισχύθηκαν, από τις -18 μονάδες στις -22. Οι εκτιμήσεις της τρέχουσας ζήτησης διαμορφώθηκαν στις -18 (από -10) μονάδες, ενώ και οι προβλέψεις της βραχυπρόθεσμης πορείας έχασαν έδαφος (+10 από +25 μον. ο δείκτης). Από τα υπόλοιπα στοιχεία, στις προβλέψεις για την απασχόληση καταγράφεται αρνητική μεταβολή (-20 από +4 μον. ο δείκτης), με τις αποπληθωριστικές προσδοκίες για τις τιμές να εξομαλύνονται ήπια (στις -2 από -7 μον. ο δείκτης). Τέλος, το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ανεμπόδιση επιχειρηματική λειτουργία ήταν της τάξης του 35%, με το 32% να αναφέρει την ανεπαρκή ζήτηση ως σημαντικότερο πρόσκομμα, το 18% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και ένα 14% τους λοιπούς παράγοντες.

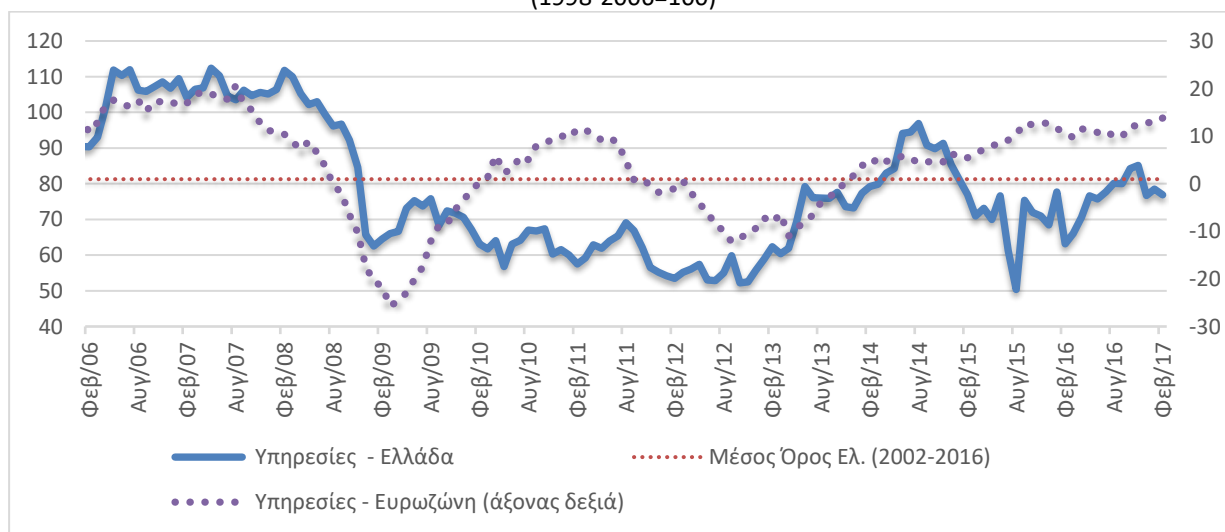
Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Υπηρεσίες (1998-2006=100)		Min	Max	2002-2016	2012	2013	2014	2015	2016		
		53,4 Φεβ-12	122,5 γ' τρίμ. 01	81,3	54,8	70,4	87,2	68,5	76,1		
2016											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
77,5	63,2	66,0	70,6	76,6	77,7	67,6	80,2	80,0	84,2	85,1	76,7
2017											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
78,5	76,9										

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (1998-2006=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Σταθερότητα καταγράφηκε στο δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες**, ο οποίος διαμορφώθηκε στις 54,9 (από 54) μονάδες, επίπεδο παραπλήσιο με το αντίστοιχο περυσινό (53,4 μον.). Στους βασικούς δείκτες, το ισοζύγιο στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων υποχώρησε στις -35 (από -21) μονάδες, ενώ βελτιώθηκαν οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση (-28 από -36 μον. το ισοζύγιο). Αρνητικές παραμένουν οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης, παρά την άνοδο του δείκτη (-23 από -32 μον.), ενώ στις προβλέψεις για την απασχόληση, το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο αμβλύθηκε στις -21 (από -36) μονάδες. Στις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο των -19 μονάδων κινείται 5 μονάδες υψηλότερα. Τέλος, υποχώρησε στο 10% (από 16%) το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 33% να αναφέρει την ανεπάρκεια ζήτησης, το 26% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 29% άλλους παράγοντες ως τα βασικότερα εμπόδια λειτουργίας του.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στην **Πληροφορική και Ανάπτυξη Λογισμικού** υποχώρησε και τον Φεβρουάριο, στις 67,3 (από 74,9) μονάδες, επίπεδο κατώτερο έναντι του αντίστοιχου περυσινού (79,9 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων σχεδόν δεν μεταβλήθηκαν (-7 μον. το ισοζύγιο), ενώ οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση επιδεινώθηκαν οριακά (-5 από -3 μον.). Μεγάλη όμως είναι η πτώση στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης (-14 από +14 μον. ο δείκτης), εξέλιξη με την οποία συνάδει η έντονη επιδείνωση των προβλέψεων για την απασχόληση του κλάδου (-19 από +9 μον. ο δείκτης). Ως προς τις προσδοκίες για τις τιμές, η αποπληθωριστική τάση δεν μεταβλήθηκε σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (-14 μον. ο δείκτης). Το 28% (από 46%) των επιχειρήσεων δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 33% να επισημαίνει την ανεπάρκεια ζήτησης, το 23% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και το 12% του υπόλοιπους παράγοντες ως τα κυριότερα προσκόμματα στη λειτουργία του.

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις **Χερσαίες Μεταφορές** επιδεινώθηκαν, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 70,6 (από 79,7) μονάδες, επίπεδο πάντως υψηλότερο σε σχέση με το αντίστοιχο πριν ένα χρόνο (60,8 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα δραστηριότητα έχασαν αισθητά έδαφος (-21 από +3 μον. το ισοζύγιο), ενώ παρόμοια εξέλιξη παρουσίασαν οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση (-26 από +2 μον. ο δείκτης). Αντιθέτως, καθώς ο δείκτης των -18 μονάδων ισοσκελίστηκε, οι αρνητικές προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης αμβλύθηκαν, ενώ οι προβλέψεις για την απασχόληση βελτιώθηκαν ελαφρώς (+5 από 0 μον. το ισοζύγιο). Ο δείκτης των τιμών υποχώρησε ήπια, στις -10 (από -7) μονάδες, ενώ τέλος, μόλις το 5% (από 20%) των επιχειρήσεων τους δείγματος δηλώνουν ανεμπόδιση επιχειρηματική λειτουργία, με τις υπόλοιπες να επισημαίνουν κυρίως την ανεπάρκεια ζήτησης (64%), κεφαλαίων κίνησης (15%), αλλά και τους συγκυριακούς παράγοντες (15%) ως τα βασικότερα λειτουργικά εμπόδια.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ**Περαιτέρω αισθητή επιδείνωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης**

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης υποχώρησε και τον Φεβρουάριο, για δεύτερο κατά σειρά μήνα, με αποτέλεσμα να διαμορφωθεί στις -73,3 (από -67,8) μονάδες, σε επίπεδο χαμηλότερο έναντι της αντίστοιχης περυσινής του επίδοσης (-66,8 μον.). Το συγκεκριμένο επίπεδο του δείκτη είναι οριακά υψηλότερο εκείνου τον Απρίλιο πέρυσι, που ήταν το χαμηλότερο από τον Αύγουστο του 2013. **Η αυξανόμενη αβεβαιότητα λόγω της παρατεταμένης αξιολόγησης του προγράμματος και κυρίως οι συζητήσεις γύρω από αυτή στην πρόσφατη περίοδο, σχετικά με το ενδεχόμενο λήψης νέων δημοσιονομικών μέτρων, επιδεινώνουν τις προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάστασή τους, καθώς και για την οικονομική κατάσταση της χώρας. Οι δυσμενέστερες προβλέψεις τους εκτείνονται και στην ανεργία, ενώ η ιστορικά χαμηλή πρόθεση για αποταμίευση του Ιανουαρίου δεν μεταβλήθηκε.** Η Ελλάδα διατηρεί την πρωτιά της στην ΕΕ σε όρους απαισιοδοξίας των νοικοκυριών. Ακολουθούν η Βουλγαρία (-22,5 από -23,4 μον.), η Λετονία (-16,5 από -17,1 μον.), η Ιταλία (νέα είσοδος στην πεντάδα, με -14,6 από -12,9 μον.) και η Κροατία και Ρουμανία, στις οποίες ο δείκτης διαμορφώθηκε στο ίδιο επίπεδο (-13,7 από -17,1 μον. και -13,8 από -13 μον. αντίστοιχα). Ο δείκτης επιδεινώθηκε στην ΕΕ και περισσότερο στην Ευρωζώνη, φθάνοντας στις -5,2 (από -4,3) και τις -6,2 (από -4,8) μονάδες αντίστοιχα και παρουσιάζοντας ανοδική τάση σε 8 χώρες (από 13 τον Ιανουάριο και τον Δεκέμβριο και 18 τον Νοέμβριο). Θετικούς δείκτες καταγράφουν 8 χώρες: οι σκανδιναβικές (Σουηδία, Φινλανδία, Δανία), το Λουξεμβούργο, η Τσεχία, η Ολλανδία, η Μάλτα και η Ιρλανδία. Αναλυτικά στην Ελλάδα:

- **Μεγάλη επιδείνωση προβλέψεων για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών**

Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες αναθεωρήθηκαν αισθητά επί τα χείρω τον Φεβρουάριο, με το σχετικό δείκτη να υποχωρεί έντονα, στις -67,8 (από -58,6) μονάδες. Το 76% (από 73%) των νοικοκυριών αναμένει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ μόλις το 2% (από 3%) προβλέπει βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -0,1 και -1,7 μονάδες.

- **Σημαντική επιδείνωση και στις προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Οι προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο υποχώρησαν έντονα και τον Φεβρουάριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -78,3 (από -67,2) μονάδες. Το 87% (από 58%) των καταναλωτών προέβλεψε αισθητή επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης της χώρας, έναντι ενός 2% (από 4%) το οποίο ανέμενε ελαφρά βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -9,6 και -8,2 μονάδες.

- **Παραμένει στο ιστορικό χαμηλό της η πρόθεση για αποταμίευση**

Ο δείκτης της πρόθεσης για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες διατηρήθηκε τον Φεβρουάριο στο ιστορικά χαμηλό επίπεδο του προηγούμενου μήνα, στις -84,2 (από -84,1) μονάδες. Το 94% των νοικοκυριών εκ νέου θεωρεί λίγο έως καθόλου πιθανή την αποταμίευση στο επόμενο 12μηνο, με το 6% να τη θεωρεί αρκετά ή πολύ πιθανή, ενώ οι σχετικοί δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -0,7 και -4,8 μονάδες αντίστοιχα.

- **Δυσμενέστερες προβλέψεις για την πορεία της ανεργίας**

Ο δείκτης πρόβλεψης για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες αυξήθηκε και τον Φεβρουάριο, φθάνοντας στις 63 (από 61,2) μονάδες. Το ποσοστό των νοικοκυριών που προβλέπει ελαφρά ή αισθητή άνοδο της ανεργίας διαμορφώθηκε στο 77% (από 76%), με το 6%

των ερωτηθέντων να αναμένει μείωσή της. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη κινήθηκαν στις +10,4 και +10,1 μονάδες.

Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσοι όροι						
	Min	Max	2001-2016	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ΕΕ-28	-31,9 Μαρ-09	0,8 Ιαν-01	-12,3	-15,6	-21,4	-16,7	-7,2	-4,4	-6,3
Ευρωζώνη	-34,2 Μαρ-09	1,0 Ιαν-01	-13,6	-14,4	-22,2	-18,7	-10,2	-6,2	-7,7
Ελλάδα	-83,8 Οκτ-11	-16,9 Απρ-04	-48,1	-74,1	-74,8	-69,4	-54,0	-50,7	-68,0

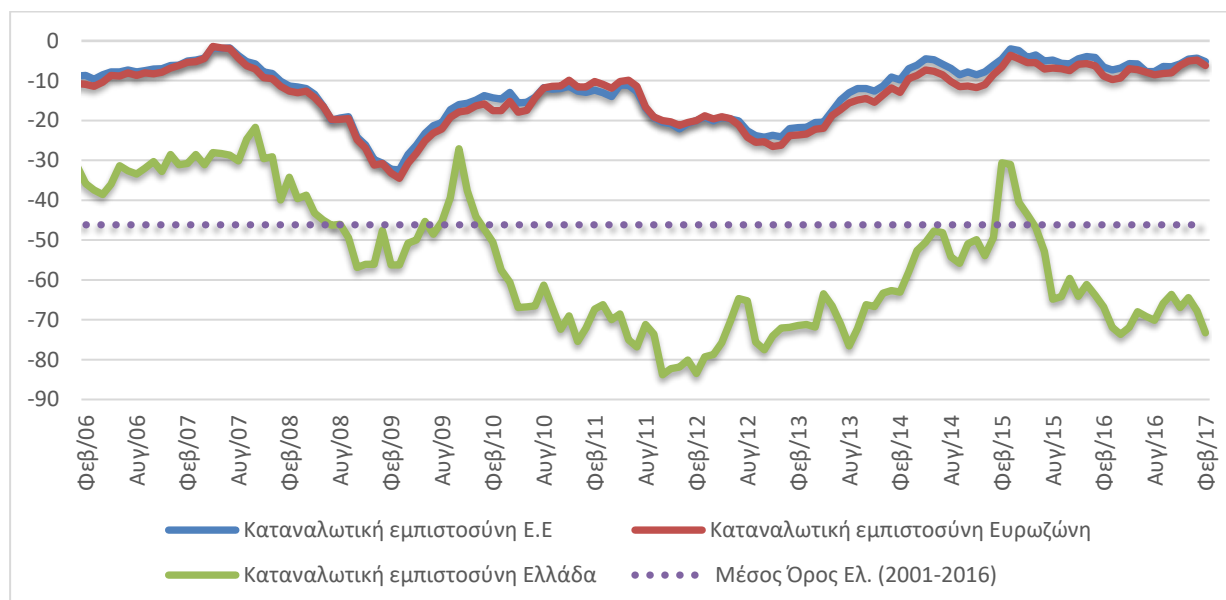
Περιοχή	2016											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-28	-4,2	-6,6	-7,3	-6,8	-5,7	-5,8	-7,7	-7,7	-6,4	-6,5	-5,8	-4,6
Ευρωζώνη	-6,3	-8,8	-9,7	-9,3	-7,0	-7,2	-7,9	-8,5	-8,2	-8,0	-6,2	-5,1
Ελλάδα	-63,9	-66,8	-71,9	-73,7	-71,9	-68,0	-69,2	-70,1	-65,9	-63,6	-66,9	-64,4

Περιοχή	2017											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-28	-4,3	-5,2										
Ευρωζώνη	-4,8	-6,2										
Ελλάδα	-67,8	-73,3										

Σημείωση: ο Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, την πρόθεση αποταμίευσης και την πρόβλεψη για την ανεργία. Οι προβλέψεις κινούνται στο διάστημα +100 (όλοι προβλέπουν αύξηση) έως -100 (όλοι προβλέπουν μείωση) και εμφανίζονται ως διαφορές θετικών-αρνητικών απαντήσεων. Αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση κάθε μεγέθους υπερτερεί του ποσοστού όσων προσδοκούν αύξηση και αντίστροφα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfín

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfín

• **Ελαφρώς λιγότερο απαισιόδοξες προθέσεις για μείζονες αγορές**

Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών κ.λπ.) ανακάμπτει ήπια τον Φεβρουάριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -57,2 (από -59,2) μονάδες. Το 70% (από 73%) των καταναλωτών προβλέπει ότι θα προβεί σε λιγότερες ή πολύ λιγότερες δαπάνες, ενώ το 4% (από 1%) αναμένει το αντίθετο. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -15,2 μονάδες στην ΕΕ και στις -17,7 μονάδες στην Ευρωζώνη.

• **Εντείνονται περαιτέρω οι πληθωριστικές προσδοκίες**

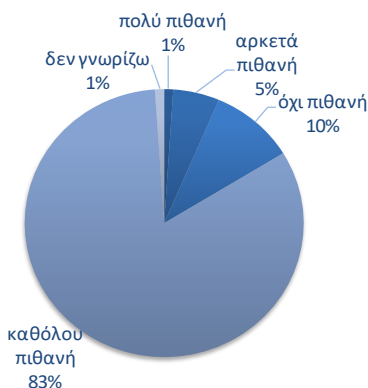
Το ισοζύγιο των 28,3 μονάδων στις προβλέψεις μεταβολών στις τιμές τους προσεχείς 12 μήνες τον Ιανουάριο, διευρύνθηκε περαιτέρω τον Φεβρουάριο, στις 30,9 μονάδες, με το 60% (από 59%) των νοικοκυριών να προβλέπει αύξηση τιμών με ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό και το 22% (από 25%) να αναμένει σταθερότητα. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +19,6 και +14,5 μονάδες.

• **Άνοδος του ποσοστού όσων δηλώνουν ότι «έχουν χρεωθεί»**

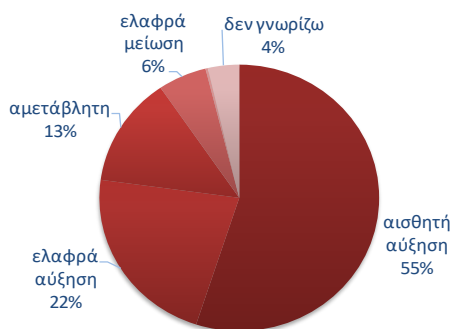
Σχετικά με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού, το ποσοστό των καταναλωτών που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» περιορίστηκε ελαφρώς τον Φεβρουάριο, στο 61% (από 63%), ενώ το ποσοστό εκείνων που αναφέρουν ότι αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους κινείται εκ νέου στο 17%. Οι καταναλωτές που δηλώνουν ότι αποταμιεύουν λίγο ή πολύ αντιπροσωπεύουν το 5% (από 7%) του συνόλου των ερωτηθέντων, ενώ όσοι δηλώνουν ότι «έχουν χρεωθεί» αυξάνονται στο 17% (από 13%).

Διάγραμμα 7: Βασικοί δείκτες έρευνας καταναλωτών το επόμενο 12μηνο

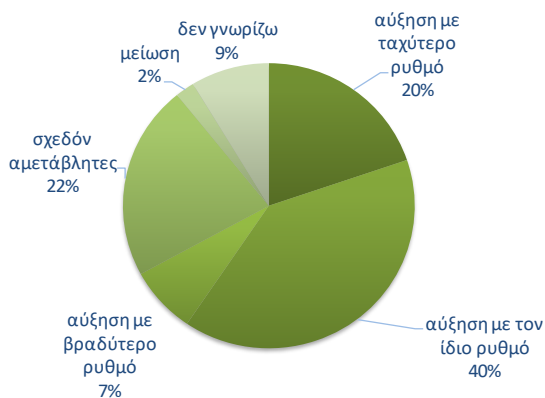
ΠΡΟΘΕΣΗ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ

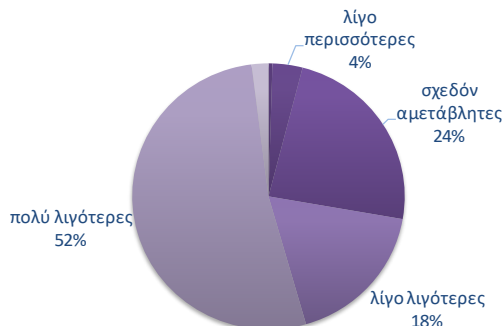
ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΩΝ ΤΙΜΩΝ

ΠΡΟΘΕΣΗ ΓΙΑ ΜΕΙΖΟΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

Πηγή: IOBE